

ter transit, nullo modo vivificatur; sed operet quod iteretur. Postquam scilicet gratia statu refutauit iurent penitentes, si velint fibi remitti poenam, cuius redimenda causa, ipsis injuncta sunt satisfacionis opera, præstertimum si redeunte statu gratia ipsa non revivificant; quemadmodum quidam alii Theologi contendunt.

Dicimus, si velint sibi remitti pauperem, &c. Quamvis enim iterando necessario veniant ejusmodi penitentiae, ad fasificandum Divinam iustitiam, non tamen ut Ecclesia fiat fas, sed inquit ea deinde incumbit obligatio; ut dicit alibi laudatus Sanctus Doctor, cujus ista verba sunt (*a*). Quamvis non sit absolutionis a pena condigne sanificatoria, absolutionis tamen est ab ea, que injunctio fuit ab homine. Dicunt enim quis obligari ad penam peccati, uno modo, ex ipso peccato reatu: 2. ex prece pro Ecclesiæ, que penitens ligatur in absolutione. Quamvis autem satisfactio in mortali, iuxta preceptum Ecclesiæ, a precepto Ecclesiæ se absolvat; non tamen a reatu pena debito peccato absolvitur. Liberatur ergo statu si constitutus, modo tamen, ut observaverit, non extet in actu, vel affectu peccati mortalium.

C A S U S XVII.

ECCLESIA, cum hodiernis temporibus plurimum remiserit de pristina illa peccatarum acerbitate quas a peccatoribus repeti, exigeat primava fuit etate; **Quæritur** utrum posset Confessarius, salvo tamen officio suo, occultam quidem, sed severiorem penitentiam duxantur indicere ei, qui in peccata publica, & quæ multum intentionis haberunt, accidisse se confessus est?

R E S P O N S.

(b) 1. ad Tim.
5. 20.
(c) Concil. Tr.
fess. 24.c. 8. de
relior.

Cum discipline Ecclesiastica, circa penitentias publicas imponendas, traditione Apostoliceanis si-
bi potissimum vindicet; atque fulciatur ex verbis
Apostoli (b): Peccantes corum omnibus argue, ut co-
terti timorem habeant: Eamque sanctum Concilium
Tridentinum (c), plurim unctionib[us] enixe-
que requirientibus tam Gallicanis Episcopis, t[ame]n quos
Rex Carolus IX. miserat legatis, in trigesimo l[ati]tudine
efflagitationum articulo recovaretur: manifestum
est, a simplici Confessorio non posse, privata ip-
ius autoritate, ab ea Lege peccatores ejusmodi feri-
ri immunes, iis occultas tantummodo penitentias
injungendo; quantumcumque severa esse possint;
eumque omnino teneri ad se gerendum, juxta ipsius
Ecclesiae mentem; quam diuersis profus atque di-
stinctis verbis palam ipsam aperuit in suo Conci-
lio generali ultimo, cuius decretem sic exprimitur,
Apostolus moneretur publice peccantes palam esse corripiendos: Quando igitur, ab aliquo publice in multorum conspectu, crimen commissum fuerit, unde alios scandalo offensos, commotatosque fuisse, non sit dubitandum;
*hunc condignam pro modo culpe penitentiam, publice in-
jungi aperiens; ut quo exemplo ad malos mores provocari, sua emendationis testimonio ad rectam revocet vi-*

P O E N I T E N T I A R I U S.

POENITENTIARIUS, hodierna hac ætate, est Sacerdos, ab Episcopo in ipsius Ecclesia Cathedrali præpositus, ad absolvendum a quibusdam peccatis, quorum absolutionem aut ipse aut ejus antecessores sibi reservaverunt. Quo quidem munere primi Episcopi olim fungebantur; postea vero, istam adeo venerandam provinciam Sacerdoti cuidam, quem elegere, demandaverunt. Atque Sacerdos iste, Vicarii Generalis Episcopi munia agebat, quem Chor Episcopum antiqua Concilia appellare consueverunt, *Vicarii Episcoporum*, quos Graci Chor Episcopos dicunt; quemadmodum loquitur Concilium Ancyranum, si interpretatione Isidori fidem habere liceat. Subministrantur nobis, ea de re, quam plurima exempla, quæ ex historia Ecclesiæ depromptta, fusiōri stylō referit Pater Thomaslinus (k). Episcopus Nazianzenus filium suum S. Gregorium e solitudine accessivit, in partem sollicitudinis regiminisque commissæ sibi Ecclesiæ, propter numerosam, qua gravabatur, atatem, S. Basilis ealdem vices supplevit, sub autoritate Eusebii Cæsareensis post reconciliatum sibi ipsius animum, eodem referente S. Gregorio (l). S. Simplicianus Ecclesiæ Romanæ Salutib. Basil.

cerdos demandatam sibi quoque a S. Ambrosio Provinciam, exercendæ in Ecclesia Mediolanensi Jurisdictionis Ecclesiastice suscepit. Neque etiam Sacerdos inaugurate se it S. Augustinus ab Episcopo Hypponensi Valerio nisi ut idem quoque munus obiret, quemadmodum colligere licet ex ipsius Epistola ad cunctum Episcopum scripta (2).

Erat igitur iste Sacerdos tunc temporis illis titulis simul decoratus, qui diebus hodiernis passum circumferuntur, sub appellatione Vicarii Generalis, Officialis, Penitentiarii, & Theologi Doctoris, quoniam diversa, quæ dictorum officiorum propria sunt, munera solus sustinebat, confuetus ipse tum sacro baptismatis fonte tingere, tum cætera Sacraenta fidelibus administrare, quin etiam solemni ritu sacra celebrare, ad populum Concio-nes Sacras habere, confessiones excipere, penitentibus pacem conciliare, commotas inter Clericos, & quandoque inter Laicos controversias dirime-re: Quæ quidem munia præstabant eo præsertim tempore, quo Episcopus vel aberat, vel propter infirmitatem aut quodvis aliud impedimentum aliunde occurrens, iis obeundis operam dare præpediebatur, atque dictorum Sacerdotum plerique pars, in locum eorundem Episcoporum qui sibi eos Vicarios assumperant, ut plurimum sufficiebatur.

Cum primum augeri cœpisset in Ecclesia numerus Sacerdotum , diversa isthæc officia a pluribus impleri , Episcopi curaverunt , ac constituerunt , in suis Ecclesiis Sacerdotes quosdam , qui Pœnitentiarii dicti sunt , ut eorum confessiones exciperent , qui grandia enormaque peccata perpetrav- rent ; atque in gratiam Ecclesiaz eos reducerent , qui seu timore exterriti , seu tormentorum acerbitate conquaßati , eo misericordia devenerant , ut si- dem suam ejurarent ; qui quidem Ecclesiaz non prius reconciliabantur , quam ab eis accepta vel publica vel secreta pœnitentia . quam Canones ab Episcopis constituti indixerant . Usus iste de pœnitentiis publicis impo- nendis , eo usque frequentari continuavit , donec tempore Nectarii Constan- tinopolitani Archiepiscopi , exorta offensione omnino ingenti ex impuden- tia cuiusdam mulieris , qua palam atque in omnium conspectu vociferata est , confitens seipsum cum Diacono in cimini quoddam occulatum interci- disse , dictus Archiepiscopus , cum Sacerdotem Pœnitentiarium , tum ipsam pœnitentiam publicam abrogavit , quam etiam propter seceria peccata , quamplurimi peccatores , nemine cogente , propriaque sponte ac voluntate solebant percurrere Quod usu posta receptum per totum Orientem , eadem ratione semper stetit ; ibique nihilominus pœnitentia secreta , juxta seueri- tatem antiquis Canonibus commendatam , semper infligi non desisterunt .

In occidente vero, postquam immoderatae enormemque quam sibi assuebant Archidiaconi jurisdictionem intra suos strictos limites, ab Episcopis contineri, 12. labente seculo curatum est; 4. Concilium generale Lateranense habitum sub Innocentio III. duo nova Ecclesiastica Officia creavit, munus nimurum Doctoris Theologi, & munus Poenitentiarii (b), ut utriusque munici curam suscipientes dignae personæ, in subsidium ipsius Episcopi venirent, cum quoad Sacras Concessiones ad populum habendas, tum quoad confessiones peccatorum excipiendas; quod ipsem Episcopum per se ipsum praestare, tunc temporis consueverat, praesertim quantum ad casus, quorum abolitionem refervari sibi prescriperat. Atque ita se habitu prima Poenitentiarum institutio, in Ecclesia Occidentali, quorum ministerium a Supremo generali Concilio habitum est, & ratum. & accepum (c).

² In prima decisione occurrente, ob oculos Lectorum ponemus, quemad si Jurisdictio Poenitentiarii; Atque utrum censenda sit ordinaria, vel taurummodo delegata? Eaque de causa, suademus eos, ut ad eum locum velint recurrere.

SASUS PRIMUS:

RESONANCE

NICOSTRATES penitentiarius, Canonicus de Ecclesia Cathedrali Civitatis Vafatice, cum propter res quasdam ad Capitulum spectantes, aliquid iniuriantem cum Episcopo suscepisset: Episcopas ipsi interdixit, ne quemquam a caibus reservatis in posterum absolveret. Nicostrates vero contendens ab Episcopo non posse sepe removeri a suo munere, quo solumque ad se accedentes, pro consueto suo more, absolviret perexit. An istud agere potuit tum valide, tum licite:

Sic inter se connectuntur, & proposita difficultas, & hec alia, nimirum, an penitentiario competat iurisdictio ordinaria, ipsoque rei eius dignitatis annexa, nullaque omnino ratione ab Episcopo pendens, an vero duntaxat delegata; ut ista semel penitus excusita, illa abfuso ubi negotio, profus dissolvatur. Si enim consistent ipsum iurisdictio ordinaria gaudere, absque dubio est, eum ab Episcopo ista iurisdictio non posse privari, nisi causa adsit, que juxta formulam juris, infraadversus sument ab Episcopo lite, in iudicio di- H. rima.

dem ac temporis Auctores acceptam habuissent, hodiernis jam diebus foret omnino repudianda; si quidem ut iamjam monimus, novim juris prudentiam, ea de re, subinduxerunt nostrorum Regum Edita, que ab 80. annis, in Gallia passim obtinet. Undeque Officiale inter & Penitentiarium comparatio instituitur, ut probetur Penitentiarius non potest ab Episcopo numerare deficiunt, canique ipsi facultatem cedere, ut prohibente etiam Episcopo vacuum suum Officium exercere, ut falsa efficitur etiam omnino futilis & supervacanea.

Luxet ergo concludere, a diuersitate Penitentiariorum, quod est in diversis Ecclesiis, diversus est etiam Causus.

Juvat ergo concludere, a Nicostrato Penitentiario Canonico de Ecclesiis Civitatis Vafatiz, neque valide neque licite, a casibus relevantibus potuisse penitentes absolviri, ab eo tempore, quo Episcopus iphi indexit, ut quantum ad istam rationem, a ministerio Penitentiariorum profici absinteneret.

CAESUS II.

SI NICOSTRATES, quatenus Pionentiarius, non gaudeat nisi jurisdictione delegata, quanum ad casu Episcopo reservatos; videtur ab ipso non posse fieri facultatem alii Confessariis, ab iisdem etiam abolivendi, juxta usurpatum istud Juris effatum, quod deducitur ex Decretrali quadam gratia IX. (a) *Delegatus assignare non potest.* Quod quotidie tamen ulparum confutem est. Numquid eundem ulpum potest Nicostrates cum valide tum licite retinere, quanquam ipsi ab Episcopo verbis omnino distinctus intercidit?

RESPONSES

Penitentiarius praedictus potest tum valide sum
dicte delegare. Enimvero constat a Penitentiario
potestiam a casibus reservatis , absolvendi posse
quandoque , cum ei visum fuerit , cum Confessariis
interioribus communicari ; licet delegata tantum
modo jurisdictione potiatur. Quod contra oppo-
nuntur juris effectum , nullatenus adverterat , ipsi
quam enunciatus propositioni. Neque enim acci-
piendum est , nisi de delegatione integra & gene-
rali jurisdictionis delegata , qua quis utitur ; que-
nammodum docet Navarrius (b) , agens de excom-
municatione : Atque illud probat ex Gloria in
quandam dictatione Gregorii IX. quae sic habet:
Qui ordinatio iure , vel delegato a Principe po-
tius absolvere , possunt committere vices suas , cum
videtur expedire ; dummodo delegatus habeat juris-
dictionem (c). Quibus ultimis verbis laudata Gloria
interpretatur , quod ab eodem Papa fertur in ob-
iecta Decretali , in qua mentio tantum fit de dele-
gatis , qui nullam habent jurisdictionem , &
centur mero executores , ut loquitur istius Gloria in
terpretis (d) : Indebet est , quod Navarrius interrat
ab eo , cui delegatur ab Episcopo jurisdictione , ab
universitate causarum , quemadmodum cum Peni-
tentiariorum communicatur , demandari posse alteri ac
transmitti simplicem actum illius jurisdictionis ; et
si non posset ipsam jurisdictionem totam &

et non posse apud ipsius ordinarios exercitari, ut integrum transire. His omnibus admissis, inquit laudatus Juris Canonici peritus, quod amplius ministerium ab solvendo, potest delegari etiam a delegatio ordinarii, & a subdelegate delegari Pope; quamvis non possint delegari suas jurisdictiones, ratione quoniam ea non competit. Adeo ut, secundum memoratum principium non possit Fonsitentiaris alterum delegare, qui Penitentiarius vices impletat, quas ipse exercet. Sed valeat, in quibusdam particularibus casibus, istum vel illum Sacerdotem committere qui aliquam ipsius ministerii partem obeat. Atque itinere ratio est, qui juxta Panormitanum (e) delegatus ad universitatem causarum censetur quasi ordinarius. Ceterum diximus, ab eo, cuius delegator ab Episcopo Jurisdicione, ad UNIVERSITATEM CAUSARUM mandatur postea alteri ac transmiti, si hincipiente alium sive jurisdictionis; ut at eorum potissimum distinguatur, qui ad nudum aliquod ministerium delegaruntur. Neque enim id juris isti trahitur, ut nudum istud peculiareque ministerium, ab altero gerendum commitiat; sicut a Gregorio IX. decretum est (g). Atque adeo, in eo etiam sententia, locum habet effatum, quo feruntur: *Delegatus delegare non potest.*

CASUS

C A S U S I V.

FULBERTUS Penitentiarius de Ecclesia cathedrali Veronensi, post obitum apud Episcopum multos referatis caibus innodatos etiam perirexit absolvere. Nonne ejusmodi absolutiones iritatio, ac nulla habenda sunt? Siquidem iurisdictio, quo Penitentiarii gaudent, non ordinaria sed delegata tantummodo censeatur; adeoque ducendente Episcopo, consequens fit, istam quocumque simili penitus interire.

RESONS.

In eo potissimum differunt inter se iuridictio contentiofa, & qua ex gratia exercetur: quo quantum ad priorem, per obtium delegantis, probat testas delegati, *re adhuc integra*, penitus expirat censatur: contra vero, qua fibi forum ex gratia vindicat, semper perseveret, donec a Superiori quo derivata est, aut ab iipso sucesse fore rivotata. Ininde est, quod omnes Penitentiarii Papae, ipso etiam mortuo pergant minus suum exercere, eadem ratione, qua ante gerere solent: quemadmodum declarat Clemens V. his verbis: (a) *Quorum officium per obtium ejusdem (Summi) Pontificis, nolumus expirare.* Neque quidquam in ea remittetur a Pio IV. in ipsius Constitutione: 4. Maii 1562. (b), neque in illa, quam edidit in Julii ejusdem anni (c), nisi quantum ad iuridictio contentiofa, que in formo contentioso exercetur.

nam, que in foro contentioso exercetur.
Quo quidem præmisso principio, respondem ad difficultatem propositam, verum quidem ei jurisdictionem, qua' Preuentorius gaudet, ei tantummodo delegatam: quoniam vero, qui v promulgato statuto, vel coacta Synodo, referri, in tota dioecesi, foli Episcopo incepert, o currente ipsius Episcopi interitu, sua referentia non excludunt, ut probat Baillius ex testimoniis

P O L L U T I C

En, quæ circumferri solet, vocis istius definitio. *Pollutio est voluntaria semi-nis resolutio, facta extra copulam carnalem (b).* Dicitur *voluntaria*, quod accipiendo est de pollutione, quæ in se ipsa voluntaria est, aut tantummodo in causa culpabili. Namque si causa legitima fuerit, & ab omni culpa proflus immunis; ut potest aliquando, licet raro admodum contingere: quæ inde consequuntur, omni vacant peccato: modo voluntas ipsa sese in eo non exhibuerit participem. Cujus quidem rei potest in exemplum allegari Chirurgus, qui vulnera quædam curat, in ea corporis parte residentia, qua percetta, solet pollutio commoveri, & Confessarius, qui peccata quædam audiens, si inde spurcari mentem experitur, ut relutante quanquam voluntate, & quamcumque adhibita cautione, qua, pro virili parte, possit & præverti, & coerceri, pollutionis tamen effectus consequatur.

Additur; *Seminis*; id est, *tam virilis*, *quam fäminæ*

Tandem vocabulum istud *Resolutio* intelligendum est, etiam si absit (in famulis) effluxio extra membrum genitale famineum.

Peccatum istud semper mortale est, quoties admittitur voluntario *in se*, vel *in causa culpabili*, quicumque animus possit inesse: quando autem neutra dicta ratione voluntarium efficitur: inde reatus coram Deo nullus omnino contrahitur. Ex imperfecto voluntatis actu, aut levitate cause impellentis, aliquando potest, quamquam non nisi raro prorsus, veniale tantum evadere.

In tractanda ejusmodi materia, quæ plurimum odii habet, stylus non potest nimium festinanter properare; unde ab ea, a radicibus rimanda omnino abstinebitur.

CASUS PRIMUS.

PECcantne, qui fluxum semenis, aut humbris similitudinem feminis referentis, invipatiuntur?

R E S P O N

Quæstionem hanc solvit S. Thomas his verbis (*b*) Polm.
(*i*): *Causa corporalis, pollutionis, quandoque est 2. 2. n. 112.*
sine peccato: puta, cum est ex infinitate nature. (S. Th. 3.)

Unde & quidam, etiam in vigilando, absque peccato fixum feminis patiuntur, vel etiam si sit ex superfluitate nature. Sicut enim contingit, fanguinem fluere absque peccato, ita & semen, quod est superfluitas sanguinis, secundum Philosphum
(a) Aritore. (a).—quandoque vero est cum peccato: puta, eum provenit ex superfluitate cibi, vel potus: & hoc etiam potest esse veniale, vel mortale. Et alibi enim Doctor Angelicus, aut saltem Augustinus opusculi ⁴⁴ quod quidem illius nomine inscribitur (b), sic habet. Scendum, quod illius humoris effusio non est pollutio; quia, ut dicunt Medicis, sine libidinosa contumacia, & carnis motione nulus potest pollui vigilando.
Porro, quod de feminis effusione dictum est, de illius dumtaxat debet intelligi, qui nullam huius praebiunt voluntariam caufam, per feminales feminatum apfeldus, allocationes, amorem inordinatum, morofas turpium rerum cogitationes, tactus, aliave familia. Hi enim, nisi omnia ista diligenter, ac studiose fugere fatigant, a peccato excusari nequeunt, ut prolixius docet supra citati opusculi Autor. Huic nostræ sententiae omnino consentaneus est S. Antonius (c).
(c) S. Anton. 3. p. tit. 13. c. 5. 8. 10.

C A S U S I

POLLUTIO, quæ inter dormiendum accidit, estne peccatum?

RESPONSE

Huius quæstionis solutionem non aliunde, quam ex ipsius Doctoris Angelici verbis petendum damus. Sic autem respondet (*d*): Omne peccatum, secundum Augustinum (*c*), est in voluntate. Motus autem voluntatis pre*supponit* iudicium rationis, et hoc quod est apparente boni vel veri, vel falsi. Unde C. 15. q. 1. c. 15. ubi non potest esse iudicium rationis, non potest esse voluntatis motus. In somnis autem iudicium rationis impeditur, iudicium enim perfidum haberi non potest de aliqua cognitione, nisi per resolutionem ad præconitum, unde cognitio extrinsecus habet.

nam ad principium, unde cognitio ortum habet...
Cum ergo omnis cognitio intellectus sensu oritur, non potest esse judicium redditum, nisi reducatur ad sensum... in somno cujusdam sensus ligati sunt, & ideo nullum judicium anima est liberum, neque rationis, neque sensus communiorum. Et ideo neque motus appetitivus pars est liber, & propter hoc non potest aliquis peccatum in somno, neque mereri. Ex quibus S. Thomas verbis patet, Pollutionem, secundum se consideratam, que dormientibus accidit, non esse peccatum. Diximus quidem: Pollutionem secundum se consideratam, non esse peccatum.

(f) 5. Th. 2.2. q. 154. art. 4. in corp. *quia, ut iterum loquamur (f) n. siderari, uno m.*

autem est cum affectione vel concupiscentia, vel honoris. Contingit autem magis pollutio nocturna ex cogitatione carnalium vitiorum, que sunt cum concupiscentia talium delectationum; quia ex hoc remanet quadam vestigium, & inclinatio in anima; ita quod dormiens facilis inducitur in sua imaginatione ad essentendum aliis, ex quibus sequitur pollutio.... Sic patet, quod nocturna pollutio habet rationem culpe, ex parte sua cause: quandoque tamen contingit, quod ex precedentibus cogitatione carnalium actuum, etiam speculatoria, vel si sit cum horrore, sequitur in somnis pollutio, & tunc non habet rationem culpe nec in se, nec in sua causa. Tertia vero causa est spiritualis extrinseca: puta, cum ex operatione Dæmonis commoverint phantasmatu dormientis, in ordine ad tales effectum, & hoc quidem quandoque est cum peccato precedenti, scilicet negligencia preparandi se contra Dæmonis illusores. Unde & in Sēno cantatur; Hoc namque nostrum comprime, ne polluantur corpora. Quandoque vero est abesse omni culpa hominis, ex sola negligentia Dæmoni, sicut in collisionibus Patrum legitur de quadam, qui semper in diebus festis pollutionem nocturnam paiebatur, hoc Diablo procurante, ut impeditur a sacra communione. Sic igitur patet, quod nocturna pollutio nunquam est peccatum, sed sequela peccati precedentis. Haec Beatus Thomas, cuius conclusio principialis, qua asserit, pollutionem nunquam esse peccatum, sed sequelam precedentis, intelligenda tantum, de pollutione secundum fe spectata, & quatenus dormiens actum suorum non est Dominus, ut ibi exponit Cajetanus. Certum est enim ex epis. S. Thomae verbis, pollutiones ejusmodi non solum esse sequelam peccati, sed quandoque etiam verum peccatum, si a vigile, mediante formio, aut somno, intendantur, tunc quippe peccatum inchoat electio & imperative in vigili, & consummatur per instrumentum somni executione in ipsa pollutione, ut loquitur idem Cajetanus (g). Idem quoque sentit Sylvester de Prierio, dum ait (h): Operari direllere, ut venias (nocturna pollutio) pura comedendo calida tali fine, est mortale. Ita etiam Toletus (i): asserit enim, eum, qui pollutionem nocturnam patitur, peccare, si precedentem illius causam non removere: cum eam posset ac teneretur removere: ac inde eventuram pollutionem probabiliter cognoscet.

R E S P O N S.

nam, tunc tristitia, nempe corporalem, animalem interiore, & spiritualem extrinsecam. Unde pollutionis nocturna quandoque peccati rationem habet, aliquando vero absque ullo peccato contingere potest, quod ut clarius elucet, ipsius ma S. Thomae verba quamvis paulo prolixiora hic adtendenda censemus. Hæc autem sunt: Alio modo confidens potest nocturna pollutione per comparationem ad suam causam, sive potest esse triplex. Unde quidem corporalis, cum redundat in corpore, vel cum facta est humoris resolutionis, vel per nimiam calamitationem corporis, vel per quamcumque aliam commotionem somniant dormiens ea, que pertinet ad expulsonem hujusmodi humoris abundantis, vel resoluti.... si igitur superabundantia talis humoris sit ex causa culpabilis, puta cum ex superfluitate cibi, vel potus, tunc nocturna pollutione habeat rationem culpe, ex sua causa. Si autem superabundantia, vel resolutionis talis humoris non sit ex alia causa culpabilis, tunc nocturna pollutione non sit culpabilis nec in se, nec in sua causa. Alio vero causa nocturnæ pollutionis potest esse anima his interior; puta, cum ex cognitione precedente contingit, aliquem dormientem pollui. Cogitationem, que in vigilia praecessit, quandoque est per se speculativa; puta, cum aliquis causa disputacionis cogitat de peccatis carnalibus. Quandoque

91
peccatum est. Si autem placet, ut natura exoneratio, vel alleviatio peccatum non creditur.
Qui plura requirit, confutat eundem S. Do-
ctorum, qui citatis locis fuse differit de pollutione nocturna quatenus sacram Communionem impedit potest.

Vide { COMMUNIO . Casus II . }
{ ECCLESIA . }

P O S S E S S I O

VOX *Possesso*, originem suam deducit a verbo latino, *sedeo*, sive *sedes*: ut fertur quadam lege Digesti: *Possesso* appellata est.... a sedibus, quasi positio: quia naturaliter teneatur ab eo, qui ei insiluit (a): aut etiam cum Bartolio dici pos- test, quod appellata est *possesso*, a pedum positione, quod indicat etymologiam ab eodem sensu peritam.

Accipitur vocabulum, *Possesso*, vel de rebus profanis, vel de rebus Beneficialibus. De possessione priori sensu intellecta, primum quidem sumus tractatur.

Possessio est detentio rei, quam, qui Dominus illius est, vel sese Dominum cum aliquo jure esse putat, retinet aut in sua, aut in alterius, per quem dictam rem possidet, potestate. Eoque sensu accipienda est, quam Theologus insignis tradit definitio subsequens (b): *Possessio est actus, iusque detentoris rei.*

11. Per vocabulum *Detentio*, non intelligenda est detentio simplex, sed, quæ jure. sive vero, sive quod verum esse præsumitur, proprietatis innititur. In-deque est, quod, qui rem aliquam vel furto, vel usurpatione occupatam de-tinent, non sint, in eo sensu, quem hic loci mutuamur, veri ac proprie-di nominis possessores.

1. Neque etiam inferendum est ex dicta voce, *detentio*, possessori necessario incumbere, ut rem possessam oculis, vel manibus suis subjectam habeat: Quia licet possessio nudo animo acquiri non posse, inquit Lex (c); tamen solo animo retineri potest. Adeoque recte omnino potest quis dici possessor animalium, quæ vel in pratis, vel in agris curat custodiri, aut quæ nullo custodiente consueta loca semper repertunt, quæ ad ea recipienda nocturnisque incommodis defendenda deslinantur, quemadmodum Columbae, in suum columbarium, & apes in alveos suos redire assueverunt: *Quidam recte putant, Columbas quoque, quæ ab adiutis nostris volant, item Apes quæ ex alveis nostris evolant, & secundum consuetudinem redeunt, a nobis possideri.* Quæ verba ab ipsa Legi adhibentur (d).

Quando in definitione enunciatur possessionem esse, detinacionem rei, sic debet intelligi 1 de re corporea, quales sunt fundus ruralis, & domus. Aut de re incorporeia, qualia sunt Jus servitutis, Beneficium, Jus iustitiae, Jus banni in pristino, aut in futuro, Jus portorii, cæteraque similia. 2 De re movente, seu non movente.

Dictum est in definitione: *In sua, aut in alterius, per quem dictam rem possidet, potestate*: quibus verbis exprimitur, a pupillo minore, ex ipsorum jure proprietatis, mediante Tute ore seu Curatore, aliquid posse possideri; item & a quacumque alia persona, rem aliquam possideri posse, per procuratum constitutum, Depositarium vel Villicum, quemadmodum *Leges observant*. (c)

Tandem fertur: *Qui Dominus illius est, vel se se Dominum cum aliquo jure esse putat.* Quia quamquam cum proprietate sic possessio cohæreat, ut non debeant ab invicem separari; una absque altera subsistere potest, eo quod inter duos, de re eadem quantum ad proprietatem contendentes, unus tamen sit, qui possideat, fierique possit, ut qui actu possidet, non sit re ipsa verus propriarius, atque possessione deinde dimovetur aut sponte voluntateque propria, aut lato pro eo, qui verus Dominus ac proprietarius est, iudicio: ideoque Lex ait: *Possessio, & proprietas misericordia non debent (f),* & iterum, *fieri enim potest,* ut alter possessor sit, Dominus non sit, alter Dominus quidem sit, possessor vero non sit (g).

Qui proprietatem rei alicuius simul eodemque tempore possesionem illius acquirit, aut ad eam acquirendam jus accipit, amissamque recuperandam (b); sola vero detentio efficaci, in possessionem realem & actualem illius, quod ad nos pertinet, inducimur, sive nostrum sit ex emptione, donatione, commutatione, sive ex alio titulo.

U_t
BC
M